

Article opinió - Clàudia Pons - “Populisme”

En els darrers anys hem sentit moltes vegades aquesta paraula dins el context de política. El populisme vindria a ser un conjunt d'idees de difícil aplicació que interpel·len a les masses socials. Solen ser mesures poc reals que cerquen persuadir els electors. Aprofitament demagògic de les aspiracions del poble per a obtenir un benefici (enciclopèdia.cat). Aquestes idees poden ser tant de partits polítics de dreta, d'ultradreta o d'esquerra. És una forma de construir el poder polític que pot ser útil a diferents ideologies.

El populisme no és nou... i és intrínsec a la democràcia (o a altres règims). Hannah Arendt, va escriure que la “falsedat deliberada” i la mentida com a mitjans per a l'obtenció de finalitats polítiques venia històricament d'enfora. El fet de que els governants depenguin de les persones per arribar al poder, afavoreix que els partits realitzin promeses poc realistes.

Perquè funciona el populisme i les propostes populistes? Com aquest discurs sap construir explicacions convincents (per una part de la població) d'un món en crisi? Casullo, M.E. (2019) fa una anàlisi interessant sobre aquest discurs. Aquesta politòloga, identifica els governs populistes amb tres característiques: un líder personalista que es torna central en la política, el suport d'un col·lectiu de persones mobilitzades i un discurs antagonista que divideix el camp polític entre uns *nosaltres popular* i un *ells* que sol assenyalar el poder. Alguns temes recurrents per aquests règims són: limitar la migració, mantenir el model de família patriarcal o “tradicional”, promoure una visió nacionalista (unitat nacional) i tenir un marcat biaix antiintel·lectual.

Aquests moviments pretenen representar tot el poble d'una nació, i el seu discurs va en aquest sentit: ells són els veritables representants del poble i ells saben què vol el poble. Moltes vegades van contra la legalitat establerta i contra el sistema (tot i que només volen arribar al control d'aquest). Per poder mantenir el seu discurs, “identifiquen un enemic culpable de tots les mals del poble”. Així, per exemple, per Trump, Le Pen o Abascal, els enemics són els immigrants o la Unió Europea.

L'argument del populisme apel·la més a l'emoció que a la raó. Utilitzen un llenguatge senzill i clar per donar resposta a problemes complexos i interconnectats. Solucions fàcils a problemes complexos. Així, per Bolsonaro, al Brasil, el canvi climàtic és un invent de les elits europees, per Le Pen, la immigració és la causa dels mals de França, per Vox, els mals d'Espanya es troben a Catalunya, Euskadi i a la immigració....Les persones més propenses a donar suport als grups populistes són també les qui perceben que la seva identitat està en perill.

Un altre punt a destacar és l'ús dels mitjans de comunicació i de la utilització de les “fake news” com a eina per fer arribar el seu missatge. No tenen cap escrúpol per difondre la “seva veritat” tot i que aquesta estigui esbiaixada o manipulada. Aquest fet, ve afavorit per la impunitat actual de les xarxes socials, que fomenta la transmissió de mentides o mitges veritats a gran velocitat.

El problema ve quan els partits d'esquerra baixen la seva autoexigència transformadora i els temes importants passen a ser temes menors, quan només intenten combatre les amenaces i

el discurs buit del PP o Vox. Combatre el discurs populista no és fàcil. Hem de fer debat de les idees, qüestionar allò establert, explicar a la gent el què passa i perquè s'han de prendre les decisions. No hem de deixar la ideologia per una forma de fer política.